

stovžu, od kodar tudi skoz majhne oknjica svitlobo dobijo. Ker se pa razun na gornjem koncu okna mostovža zazidajo, so celice precej tamne. Nad vsako celico je gerb notri stanujočega kardinala. Celice se pa tudi po barvi perta, s katerim so opete, razločijo. Celice tistih kardinalov, ki jih je ranjki papež zvolil, so višnjeve, drugih pa rudeče ali zelene. Ena celica meri v vsem vkup le 20 čevljev in ima toraj le za mizo, posteljo, nekaj stolov in majhnih shramb prostor. Zraven celice vsacega kardinala je tudi celica za njegovega skrivnega pisarja, majhna kapelica in izbica, kamor jest hodi.

So kardinali v konklavu skupej, se podadó v Sikstinovo kapelo (če so namreč na Vatikanu). Tù se jim volitev zadevajoče postave prejšnjih papežev beró in oni na nje prisežejo. Potem gredó vsak na svoje stanovanje južinat in obljubijo proti večeru zopet v konklave priti. Včasih so smeli kardinali vsak večer domú iti in zgodaj zjutraj zopet se v konklave sniditi; zdaj se pa od jutra do družega dné več ne spusté vùn. Vse vrata in zunanje okna se zazidajo, razun enih samih vrat, skoz ktere zamorejo kardinali, ki bolj pozno od dalje pridejo, noter iti, ali se pa, če kdo zbolí, vùn nesti. Te vrata imajo pa za znotraj in zunaj posebno ključavnico. Od notranje ima poglavar konklava, od zunanje pa poglavar papeževih strežnikov ključ. Te vrata imajo le eno okno, skoz kterega se vsi kardinali s tujimi poslanci pogovarjajo, kadar je to zlo potrebno. V zidu, ki je zraven, so pa štiri zavertivne police, v kterih se jed in pijača za vse, ki so v konklavu, od zunaj noter v poslopje, privertí ali privozi. Jedí en duhoven potem natanjko preišče, da ne pride v njih kako pismo ali sporočilo. Sicer pred vratami tudi veliko vojakov straži. (Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Občnega deržavlanskega zakonika (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch) dosihmal Slovenci v svojem jeziku nismo imeli; sedaj veselo novico slišimo, da je slavno ministerstvo pri volji, ga na deržavnestroške natisniti dati. Prestavo je dodelal slavnivrednik „deržavnega zakonika“ gosp. Cigale, čigar imé nam smé že samo porok biti, da bo delo natanjko po izvirnem, scer pa kolikor moč lahko umevno.

* Na Lipskem je prišla na svitlo knjiga slavnoznane Angličanke Talvy v nemški jezik prestavljena, ktera zapopade pregled zgodovine slovanskih jezikov in slovanskega slovstva, pod naslovom: „Uebersichtliches Handbuch einer Geschichte der slavischen Sprachen und Literatur. Von Talvy. Deutsche Ausgabe, übertragen und bevorwortet von Dr. B. Brühl. Leipzig 1852. Verlag von Karl Geibl“. Prišla je ta knjiga spervega na Angleškem na svitlo, in na veljavno besedo Šafarikovo jo je dr. Brühl predstavil v nemški jezik. Več o nji bomo govorili drugo pot.

* Drugi zvezek českega časopisa „Škola“ je ravno na svitlo prišel.

* V Pragi je prišla na svitlo „kronika mesta Lvova“, ki obseže 36 pol in seže od kralja Vladislava IV. do prvih let Augusta II.

* V Varšavi je prišla na svitlo povest pod naslovom: „Zlato jabelko“.

* V Rigi na Ruskem je vstala huda kolera.

* Te dni je prišlo iz tiska v rusinskem narečju delo zgodovinsko-zabavno delo: „Pokorenje Novgoroda“.

* Znani slovanski umetnik g. Kalauz je izdal drugi zvezek serbskih napevov za glasovir.

* Zgodovinska povest Kosinskega: „poslednja Mazovska“ bo skoraj cela na svitlem.

* Katoliški časopis „Blahovest“ ima spet izhajati, ker je gospod vrednik Šule kaucijo položil.

Slovensko slovstvo.

Zgodovinski katekizem ali celi keršansko-katoliški nauk v resničnih izgledih iz zgodovine za cerkev, šolo in dom. S pomočjo nekterih slov. domorodcev poslovenil in izdal Anton Janežić. I. zvezek. V Celovcu 1853. Velja 1 for.

Zgodovinski katekizem je po čisto novim načinu zložen, kakoršnega še dosedaj v slovenskem jeziku nismo imeli. Božja beseda se razjasnuje tù z izgledi, ki so vzeti iz svete in posvetne povestnice, naravoslovja in družih zgodb, kakor so „Novice“ zadnjikrat en izgled v pokušnjo prinesle in prinesó še danes enega. So pa te hvale vredne bukve iz nemških v šestič natisnjenih gospoda J. E. Šmida, kateheta na deklíškej šoli v Solnogradu, v prijetni in skoz in skoz lahko razumljivi besedi v slovenski jezik prestavljene. Gosp. profesor Št. Kociančič iz Gorice jih je spremil z lepim „predgovorom“ na svet, v katerem jih priporočá ne le prostemu ljudstvu, temuč tudi častitim duhovnikom, „ker najdejo v njih za vsako véno resnico mnogo prav lepih in priložnih prilik, izrekov in resničnih zgodb, da z njimi svoje ogovore na ljudstvo prijetniši naredé“. Svesti si smo, da jih bo vsak vesel, kdor jih bo imel.

Smešnica.

Nek kmet zbolí in pošlje po padarja, da naj mu puša. Ker pa je tudi padar nekaj bolehin bil, pošlje svojega pomočnika. Nevajeni človek se dolgo vkvarja, preden žilo prav vseka, da kerv priteče. Ko je vse opravljeno, mu da kmet 14 grošičev, ktere svojemu mojstru donese. Drugi dan pošlje kmet spet po padarja, da naj mu pride pušat. Mojster gré tabart sam in mu spustí hitro kervi po potrebi. Ko pa na plačo pride, potegne naš kmetič en grošič iz mošnice in ga dá padarju. Padar žalostno pogleda naj prej grošič, po tem pa kmeta, tako, da ga ta vpraša: „No, kaj me tako gledate, jeli sim vam še kej dolžan? Vém, da mi niste nič dolžni, reče klaverno padar, al žal mi je, da ste včeraj mojemu pomočniku 14 grošičev plačali, danes pa meni mojstru le en sam grošič“. — Na to mu kmet togotno reče: „Kakor delo, taka plača! Vaš pomočnik je 14krat žilo sekal; ako bi si bili tudi vi toliko truda prizadjali, tudi vam bi bil po zaslugi plačal; — ali vi ste na vrat na nos o enem potu kerv spustili; za to ste samo grošič zaslužili, ki sim vam ga pošteno plačal, — in tako z Bogom!“ (Po „Neven-u“.)

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Praga 11. decembra. Veselo novico naznani mislim z navestjo, da je naš roják gosp. dr. Köstl že nastopil mesto voditelja in perviga zdravnika v tukajšni znameniti ludnici (norišnici), ktero pri drugi priložnosti opisati hočem. — U književnosti poslednji čas ni nič posebnega na svitlo prišlo. Česka matica je izdala dr. Amrlinga „Orbis pictus“, kteri pa nikoli ne bo slave dosegul, kakor Komenskega. Od novega leta bo s pomočjo Matice in uredništvom slavnega prof. Purkyne izhajal prirodopisni (naravoslovni) časopis, kakor organ prirodopisnega odbora českega muzeja. Nadja se Slovenia, da i visokoučeni gosp. Dežman razglasom odmeje severni glas. Gospod bibliotekar Šafařík je pisemnico glagolitsko tudi dogotovil. Več hrupa in šuma kakor literatura delajo arestanti, namreč je nekolik arestantov v kaznivnici umorilo sodruga, kteri jih je hotel izdati, da hočejo odbežati.

V. Radonjevič.

Od sv. Štefana v rožni dolini 13. dec. Vreme je tudi pri nas jako ugodno, kmetiči gonijo še svojo živino na pašo; ozimna lepo kaže. Marsikter šolarček jo še bos u šolo priskače; — vse se čudi nad tak prijaznem vremenom u adventu. Gorkomer na sončnem kraju je večkrat 14. stop. R. in še več kazal. Bog daj barmem do Božiča tako! Jančar.

Iz Laškiga (Tüffer). Na tukajšni postaji se je v petek 10. decembra zvečer žalostna nezgoda pripetila. Mlad mož, rojen Ljubljčan, tovarnik na železnici, je po nepazljivosti pod kolesa vozov prišel. Ko je namreč vlak že naprej — proti Celju — se gibal, je hotel berž na stopnice voza skočiti. Spoderkne, ter pade med kolesa, ki mu eno nogo so strašno zdrobile. Pripeljejo poškodovaniga u Celje u vojaško bolnišnico. Zdravniška pomoč je bila koj pri rokah, pa ni bilo mogoče ga oteti. Drugi dan je grozovitni rani snet bil pristopil, in nesrečnik je prerani smerti zapadel.

Iz Št. Jungerte na Poharjih 13. grudna. L. Tudi pri nas, kakor v bližnjih Žrečah, se šola dobro obnaša, čeravno nimamo učitelja, imamo pa prav pridnega g. kaplana, ki so vsi za šolo vneti. Pri nas je šola že pretesna, ker o delavnikih in praznikih skupej okoli 80 otrok v šolo hodi, čeravno je fara zelo gorata. Mladi ljudje v naši fari znajo več del slovensko brati, akoravno še ni bilo nikdar tako imenovane očitne šole tukaj. Natihama je pa že precej dolgo šola tukaj, kjer so se gorjanski otroci slovensko brati in sosebno keršanskega nauka učili. Sedajni pridni g. kaplan J. P. hočejo tukajno mladino tudi v pisanji itd. toliko izuriti, kolikor gorjanski ljudje ravno potrebujejo. Takšna šola bo menda koj narboljši. — Naj bi farmani svojim dušnim pastirjem kaj priboljšali in jih prosili, da bi otroke učili, svesti si znajo biti, da njih prošnja ne bo prazna. Gospod fajmošter Straniške fare sv. Lovrenca bi gotovo tudi radi še dalej otroke učili, kakor so v začetku svojega nastopa storili, ako bi se njih trud z nehvaležnostjo ne splečeval. Saj je v Stranicah nova, prav drago sozidana šola, pa že dolgo — prazna stoji. — Toliko naj bo prijazno rečeno na „Al bo kaj?“ iz Žreč v 98. listu „Novic“.

Iz Komenda smo prejeli sledečo mično pesmico, zloženo za ondašnjo šolsko mladino:

Hej mladenči, v šolo! V njo glas budi i kliče.
Nova zarja, nov se dan nad nas lepó pomiče.
Hajdi v šolo! Kdor će biti kaj možá, človeka,
Naj mladenč ubogljiv, priden, rad u šolo teka.

Kakor čolnu Savi prepušen'mu brez brodnika,
Kakor v hosti čedi ovec gre brez oskerbnika:
Lih tako človeku gre, ki nič se ni naučil;
Reva svedrom se bo dilje skublat mučil.

Za naukov zlatim cvetjem pridno hrepenimo!
Kot čebele svojo sterd i vosek svoj berimo!
Bog Vam plačaj, ki ste pot u šolo nam odperli,
Večno Vas Komenčan pomnul bo, gospodje verli!

Požencan.

Iz Ljubljane. Včeraj je bil gosp. Kosmač, novoizvoljeni skriptor pri c. k. bukvarnici Ljubljanski, za novo službo v prisego vzet. Iz serca mu privoši vsak to povišanje tolikanj bolj, ker se pridni mož že skoz 29 let v bukvarnici vkvarja.

Novičar iz mnogih krajev.

Presvitli cesar se je v sredo zvečer po železnici skozi Prago in Draždano v Berolin podal. — Dolgo pričakovana gojzdana postava, ktera za zgornjo in dolnjo Austrio, Solnograško, Štajarsko, Koroško, Krajn-

sko, Goriško, Teržaško, Tiroljsko, Česko, Marsko, Šlesko, Galicio, Krakovo in Bukovino ob novim letu v veljavnost stopi, je prišla na dan. Obširno je izdelana; po nji se razdelé vsi gojzdje (borštje) z deržavne (cesarstvine), občinske (soseskine) in osebuje (posamnih kmetovavcov); brez dovoljenja se nesmé noben gojzd posekati (popolnoma ob les djati); gojzdnarji bojo v prisego vzeti; scer govori postava od gojzdnih požarov in od poškodovanja gojzdov po merčesih, od povračila gojzdu prizadete škode in ktere cesarske oblasti bojo o tem razsojevale, od varstva gojzdov in prestopkov zoper varnost gojzdne lastnine, od izpeljevanja lesa in družih gojzdnih pridelkov po ptujih zemljiših itd. — Po nar novejših novicah Dunajskih časnikov je že za 6 milionov novih dvajsetic izkovanih. — Sukno Marskih fabrik je tako niske cene, da so cló iz Angleškiga v Berno prišle naročila za-nj. — Sliši se, da se bojo prepovedale teleta spod 40 funtov klati. — Starašinstvo je odločilo novimu francoskemu cesarju 25 milionov frankov na leto; kakor so časniki pisali, jih je želel 30 mil. — Napolitanska, Angleška, Belgiška, Švajciška, Nizozemska, Sardinska in Španjska vlada so Napoleona že za cesarja spoznale. — Cele kupe pisem dobiva ministerstvo pravosodja, v kterih pregnani nasprotniki Napoleona naznanujejo, da so pripravljeni se mu vdati. — Deržavni zbor Angleški se hudo zoperstavlja zoper davkovsko postavo, ktero je unidan minister denarstva zboru predložil; tudi časniki, ki so jo izperviga hvalili, jo sedaj hudo grajajo; kaj bo konec te razpertije, se še ne vé. — Razpertije zastran božjiga groba v Jeruzalemu so nek poravnane takole: da vsi spoznovavci ktere koli kristianske vére imajo enake pravice božjo službo v kapeli groba Izveličarja opravljati, ktera stoji pod varstvom francoskiga cesarstva in do ktere ima ključ katolški patriarh.

Nektere Liburniške besede.

Nabral J. Volčič.

Žveg (s-vegnuti) schlechte Neigung, na priliko: ne morem temu orodju nikakor žvega najti, da bi mi dobro k roki stalo; —
šarúni, na Krajnskem: šoštari, so wie Wanzen, roth mit schwarzen Punkten, auf den Krautpflanzen;
luba, ein grosses Geschwür, wo nach der Heilung eine knorpelartige Verhärtung übrig bleibt;
serhnuti — sersnuti, erschauern; —
sderžama, zusammenhängend von Grundstücken, na priliko: njegova sela so vsa zderžama; —
boljšina, Besserung; —
baj, eine Messerei von 48 Mass; —
slotiv, a, o, der wählerisch in der Nahrung isst; —
splošan, der Alles gern isst.

Opomín.

Da v škodo ne pridejo, ki imajo še starih krajcarjev kaj, jih še enkrat opomnimo, da naj jih te dni spečajo, ker o novim letu se ne bojo več za denar jemali.

Pogovori vredništva.

V B—č: Smo prejeli in bes. berž ko bo moč vam poslali.

Milodari za reveže pri sv. Trojici

po prošnji v 95. listu „Novic“.

Neimenovan

Vsak dar bomo hvaležno sprejeli in ga odrajtali za razdelitev med uboge gosp. fajmoštru.

2 gold.

Vred.

Natiskar in založnik **Jožef Blaznik v Ljubljani.**

Zavolj svetiga dné v saboto pridejo Novice že v petek na svetlo.